

Vänta Litet – ett fyrbesök

Lennart von Post

Storholmens fyr på Härnöns sydspets.

Ett av barnbarnen till nuvarande "fyrvaktarfamiljerna" på Lungö fyrplats, Rasmus von Post, hade under två somrar förundrats över blinkandet från en fyr långt ute i Bottenhavet. Dagtid syns den som en liten svart pinne på horisonten från fyrplatsen. Avståndet mellan fyrarna är 10,3 Nm (19 km). Namnet Vänta Litet har nog också gjort den extra intressant.

Sista veckan före skolstarten kom sommarens högtryck och soligaste vecka. Rasmus skulle få sin önskan uppfyllt. Storasyster Ronja, mormor och morfar skulle följa med. För att göra resan mer omväxlande beslutade morfar att ta farleden söderut innanför Härnön. Den går genom norra hamnbassängen, Östra Kanalen och Södra Sundet som är kantat av villor och sommarställen. Det är en tur på c:a 5 Nm.

Fyren Storholmen på Härnöns sydspets rundades vid 11-tiden. Den fyren skulle släckas av Sjöfartsverket för några år sedan, men övertogs av Härnösands Kommun, som sköter den idag. Havet var en spegel och långt där ute låg en vit väg med dimma. Avståndet från Storholmen

till Vänta Litet fyr är 10,5 Nm. Vänta Litet syns inte på detta avstånd från båt-nivån så kursen, 110 grader, sattes med hjälp av GPS:en. Efter c:a 20 minuters resa var vi så nära den vita "dimväggen" att motorn stängdes av och fikaväskan togs fram. Plötsligt fick barnen syn på en stor säl som betraktade oss på behörigt avstånd. Sälén dök och snart blev det en liten tävlan om att se den igen på ett annat ställe. Några skarvar passerade också ut och in genom "dimväggen". Plötsligt säger Ronja: "Vad är det där för konstig svart spets" och pekar mot dimman.

Motorn startas igen och "spetsen" placeras i körriktningen (pulpitcentrum). Efter c:a 8 minuter är vi framme vid Fyren och i samma stund lättar hela dimbanken. Så ligger vi där med 360 grader spegelblankt hav. Endast rester av vår båts vågor kan anas. I öster himmeln vid horisonten, i väster Höga Kusten, som ser ganska låg ut i detta perspektiv. Det enda klara märket i väster är vår egen fyr Lungö som lyset vit i solskenet. Efter lite fotografering sätts den nya kursen mot Lungö som nås efter 30 minuter. Ungdomarna kastar pil och mormor ordnar middag. Innan solnedgången återvände vi i en svag sjöbris till hamnplatsen i Härnösand och konstaterar att detta blev sommarens finaste dag.

Vänta Litet – så fick den sitt namn

Många liksom jag har undrat vad det underliga namnet kommit ifrån. Var det ett missförstånd mellan tjänstemän eller var det så att fiskare väntade här på sina lagda nät? Fakta har jag fått från seglarvänner och genom egen efterforskning.

Kassunfyren Vänta Litet med Höga Kusten i bakgrunden.

En karta över grundet med djupsiffror angivna i aln finns, efter s.k. stjärnlodning utförd 1821. Grundet ritades in först 1840 efter det att grundflaket i juli samma år undersökts av Flottans övningsfartyg, **briggen Vänta Litet**. Fartygschefen anhöll hos sina överordnade att det då namnlösa grundet skulle uppkallas efter hans fartyg vilket också beviljades.

Vid forskning om briggen framkom att Vänta Litet redan 1809 hade besökt Härnösand i samband med operationer mot Ryssland i Bottenviken och Bottenhavet.

Grundet Vänta Litets första lysboj inklusive en reservboj levererades den 18 september 1908. Lysbojen lades ut och togs upp för varje seglingssäsong. Detta arbete och påfyllning av fotogen sköttes i början av lotsarna på Härnö lotsstation. Lysbojen ersattes 1972 av en i Jävre-Sandholmen gjuten kassunfyra som är 20 m hög och som står på 6 m:s djup c:a 1 Nm nordost om den grundaste delen som anges till 4 m:s djup.

Rasmus, mormor Lisbeth och Ronja von Post med Vänta Litet i bakgrunden.